

Amatörradion i Kronoberg

SM7DBD, Nils-Olof Karlberg

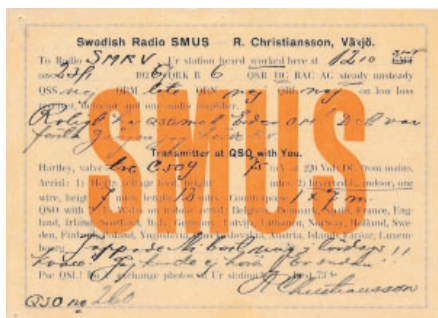
Inför Kronobergs Sändareamatörers (KSA) i Växjö 80-årsjubileum 2026 kan det vara på sin plats att redovisa klubbens historia och beskriva radios utveckling, speciellt amatörradio i Kronoberg från "tidernas begynnelse" fram till dags dato.

De första kända spåren av radioverksamhet i Växjö är från 1923 då en herr Seger från Karlskrona i samarbete med lokaltidningen Smålandsposten monterade upp en tillfällig sändare i Östregårdsskolan (vår mångåriga auktionslokal) samt ställde upp mottagare på ett par platser i staden där intresserade invånare mot avgiften 1 krona och 15 öre fick lyssna på en utsändning bestående av både tal och musik.

Det hände mycket i övrigt på radiofronten på 20-talet, såsom:

- ◆ 1921 Rundradiosändningar startar i Boden.
- ◆ 1924 Långvågsstationen i Grimeton blir klar.
- ◆ 1925 Radiotjänst börjar sända den 1/1.
- ◆ 1925 Första amatörlicensen delas den 9/3 ut till hr G Fant, SMZZ, Stockholm.
- ◆ 1925 Föreningen Sveriges Sändareamatörer (SSA) bildas.

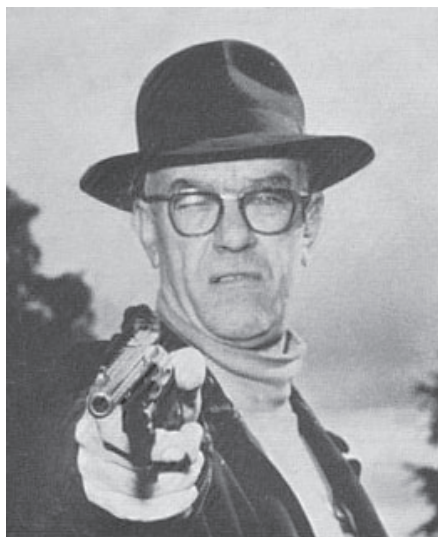
De första spåren av radioamatör i Växjö hittar vi i en förteckning över anropssignaler från 1926. I Växjö fanns i denna lista två anropssignaler utgivna, till SMWR, Bertil Kronström (licens 22/5 1925, bara 2 månader efter SMZZ) och SMUS, R. Christiansson (licens 1926), inga distriktssiffror användes. Se QSL från SMUS nedan.

Gammalt QSL från Växjö, QSO mellan SMUS och SMRV den 27/1 1927.

Några ytterligare detaljer om verksamheten under 20-talet är tyvärr inte kända.

Under 30-talet tillkom ett halvdussin signaler, bland annat den inte helt okände Torsten Ullman som deltog i fem olympiader och blev OS-guldmedaljör, världsmästare och flerfaldig svensk mästare i pistolskytte. Hans anropssignal var SM7MU ("Mister Ullman"). Även hans fru Marianne var amatör med signalen SM7MF, som Torsten uttolkade som "Min Fru"!, vidare Wilhelm Berggren, SM7QC i Alvesta samt Sture Jönsson, SM7XY. Någon organiserad klubb fanns inte före andra världskriget.

SM7MU, Torsten Ullman skjuter skarpt.

Under kriget förbjöds ju amatörsändning från 1939 till 1946, så det blev en påtvingad paus under dessa år. Trots detta hölls ett SM7-möte i Växjö 1939!

Upprop när klubben Växjö Kortvågsamatörer bildas 1946.

Efter kriget vädrades morgonluft och den 28:e februari 1946 samlades ett 30-tal radiointresserade och bildade föreningen Växjö Kortvågsamatörer. Den första styrelsen bestod enligt ett väl bevarat handskrivet protokoll av:

- ◆ Ordf. Herr Sture Jönsson, SM7XY
- ◆ V Ordf. Herr Bertil Kronström, SM7WR
- ◆ Sekr. Herr Gunne-Bert Wedell, SM7ABJ
- ◆ V Sekr. Herr Sven-Torsten Frostell, SM7UE
- ◆ Kassör. Herr Thure Sjöstrand
- ◆ Revisor. Herr Gustav Eriksson, SM7AQH
- ◆ Revisor. Herr Kurt Ståhlmark, SM7MK
- ◆ Revisor suppl. Herr Tore Hammarström, AML

Den siste kvarvarande av dessa blev SM7ABJ som avled i Bromma 2022 i en ålder av 102 år.

Den första årsavgiften bestämdes till 2 kr, dessutom uppdrogs att "efterhöra möjligheten av att få disponera regementets (I 11) signallektionssal för telegrafutbildningen" samt att "införskaffa upplysningar från SSA angående lokal förenings utformning".

Man hade ingen klubblokal utan träffades på Skåres konditori (finns fortfarande i samma lokaler som då) eller i

någon skollokal. Verksamheten rullade på under 40- och 50-talen, det byggdes riggar och antenner och kördes radio. Både -XY och -MU hade hemmabyggda yagiantenner för 14 MHz monterade på hemmabyggda master.

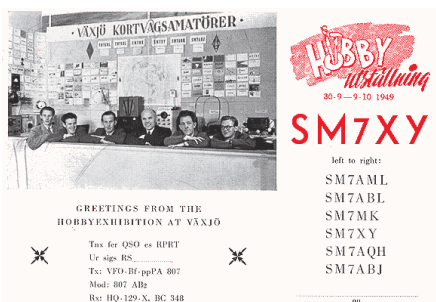
-XY som var en gudabenådad tele-tekniker och mekaniker, konstruerade och tillverkade telegrafnyckar, buggar (under namnet Harlösabuggen) samt även manipulatorer som spreds över landet under 40-, 50- och 60-talen. Därutöver byggde han en mycket proffsig AM/CW-sändare där han t.o.m. tillverkade vridkondensatorerna själv.

SM7XY, Sture Jönsson med ett parti av sina berömda Harlösabuggar.

Radioutrustningarna var vid denna tid nästan uteslutande hembyggda mot-tagare och sändare, ofta med en effekt på i storleksordningen 5–20 W, både CW och AM förekom. Antennerna var oftast longwireantenner.

Föreningen Växjö Kortvägsamatörer hade 1949 egen monter på en hobbyutställning i Växjö och körde även radio från montern.

QSL från hobbyutställning i Växjö 1949.

I slutet av 50-talet och början av 60-talet ebbade klubbverksamheten ut och längre fram på 60-talet fanns ingen formell förening, men ett 15-tal amatörer träffades några gånger per år hemma hos varandra för radiosnack och fika. Av dessa "fikaamatörer" är endast undertecknad kvar och aktiv.

Kring 1970 hade antalet amatörer ökat kraftigt, härtill bidrog det faktum att elektronikföretaget Telub med många amatörer hade etablerats i staden så att träffas hos varandra blev problematiskt.

Efter diverse sonderingar kom man fram till att det var läge att bilda en förening.

Undertecknad och Ingvar, SM7MO (SK) tog på oss att ta fram stadgar för den tilltänkta föreningen Kronobergs Sändareamatörer. Föreningen bildades 1974 och den första styrelsen bestod av:

- ◆ Göran Almemo, SM7BUR (numera VE3NR)
- ◆ Ingvar Axelsson, SM7MO (SK)
- ◆ Bengt Strömer, SM7ALA (numera SM6ALA)
- ◆ Göran Nilsson, SM7AYB (SK)
- ◆ Rolf Åkesson, SM7BIE (numera SM4BIE)

Klubben var tänkt för radiointresserade i Kronobergs län, men har även medlemmar utanför länet. Klubben blev medlem i SSA 74-10-14 som SM7-5737.

KSA bildas 1974, SM7BIE skriver och SM7EKT (SK) klubbar.

1975 fick klubben hyra ett äldre hus på Högstorpssvägen i stadsdelen Öster som klubbstuga (ett stenkast från skolan där årsmötet 2011 hölls) och samma år fick vi signalen SK7HW (Highland Whisky). Under ett par decennier i slutet på 1900-talet fanns det även radioklubb på Telub i Växjö med en klubbstation, SK7QJ.

Klubbstugan på Högstorpssvägen.

Aktiviteten tog omgående fart i stugan, en 30 meters mast med beamar kom upp, det byggdes, hölls kurser, kördes contest med mera. Intensiva diskussioner om datorverksamhet förekom. Olika riggar införskaffades, mesta tiden körde vi med en transceiver Drake TR7 och ett slutsteg Heathkit SB 220.

I mitten av 70-talet började vi med auktioner som drog folk från hela södra Sverige. Dessa auktioner har med något undantag hållits varje vår sen dess. Inledningsvis var Göran, SM7BUR/VE3NR, auktionist, numera sköter Sven-Åke, SM7EKU, ropandet.

SM7EKU svingar klubbar på en av många KSA-auktioner.

Sture/XY var fortfarande aktiv in på 70-talet och blev genast fascinerad när IC-kretsarna kom, framför allt ägnade han sig åt att konstruera elorglar med IC-kretsar. Han följde med i den tekniska utvecklingen och hävdade envetet "stillastående är tillbakagång"!

1982 arrangerade vi under ledning av vår Lasse, SM7OY SM i rävjakt i Norrhult några mil norr om Växjö, det mest

minnesvärda är kanske den något originella inkvarteringen som skedde i hyttan på Rosdala glasbruk i Norrhult med ugnarna igång, så det var nog ingen som frös den natten! Eftersom täckning var dålig från vår Växjörepeater tillhandahölls en tillfällig lokal repeater med calllet SK7RÄV.

Själv bemannade undertecknat och Bertil/SM7DTJ (SK) en kontroll på en höjd i en mosse under dagjakten. Strax efter start hörde vi ett kraftigt knakande och brakande och vi misstänkte att nu kommer den förste tävlande i full karriär mot vår kontroll, men det visade sig i stället vara en stor älgdjur med något yagiliknade på huvudet som passerade kontrollen på några tiotal meters avstånd.

Starten vid SM i rävjakst 1982 i Norrhult.

En annan aktivitet som vi under många år varit engagerade i är säkerhetssamband vid större rallytävlingar i Sydsverige såsom Sydsvenska Rally eller Dackefejden, vissa år har vi varit engagerad i flera rallyn under samma år.

Rallysamband vid Dackefejden 2009.

Vi har under många år hållit igång repeatrar på 2 m och 70 cm med god täckning över länet tack vare att antennerna sitter på 200 m över marken i kommersiella master.

Vid sekelskiftet blev vi tvungna att lämna klubbstugan på Öster, för den skulle rivras. Diskussioner med kommunen ledde till att vi fick hyra f.d. soldat-

torpet Dacke som fungerat som värme- stuga åt I 11 i naturreservatet Bokhultet strax utanför Växjö.

KSA:s nuvarande klubbstuga, f.d. soldat- torpet Dacke.

Läget var radiomässigt mycket bra, inga grannar inom en km och tomten ligger på ett sund mellan två sjöar så det är vatten på nära håll i nästan alla riktningar. Men huset var i dåligt skick. Kommunen var positivt inställda och rustade upp stugan samt byggde ett nytt förråd/toa och våren 2000 flyttade vi in. Stugan består av mötesrum med öppen spis, kök, labb och schack. Dessutom ingår en liten lada, som är utmärkt att samla auktionsgods i till våra auktioner.

I radioshacket finns ett antal häftiga transceivrar och slutsteg för både kortvåg och VHF/UHF. På antensidan finns en 45 m stagad mast med VHF/UHF-antennerna samt en ostagad 30 meters mast med flera yagiantenner och trådantennerna för de flesta kortvågsbanden. Mellan masterna sitter en toppladed vertikal för 80 och 160 m.

Eftersom vi tog på oss att arrangera SSA årsmöte 2011 krävdes ovanligt omfattande insatser av styrelsen under 2010 och 2011, d.v.s.:

- ◆ Kjell, SM7GVF
- ◆ Nisse, SM7DBD
- ◆ Ulf, SM7YLU
- ◆ Sven-Åke, SM7EKU
- ◆ Mats, SA7AHC

Men även övriga medlemmar deltog i stor omfattning i genomförandet av SSA årsmöte som ägde rum i Fagrabäcksskolan och OK Motorhotell i april 2011.

Årsmötet innehöll utställningar, ett 20-tal föredrag och mötesförhandlingar samt supé.

Evenemanget rönste stor uppskattning från deltagarna och resulterade även i ett

gott ekonomiskt resultat för klubben. Tyvärr fick vi av resursskäl ställa in auktionen det året.

Under 00- och 10-talen genomförde vi ett antal certifikatkurser som fyllde på medlemskåren. På senare tid har vi rekommenderat intresserade att utnyttja de kurser som finns på nätet. Däremot har vi under låg tid haft egna provföretare i klubben (först Christer, SM7VMO och därefter och fortfarande Sven-Åke, SM7CKM) och det har varit praktiskt att kunna erbjuda provföretning i klubben.

Medlemsantalet i klubben har under lång tid legat kring 70–80 personer och vi hoppas naturligtvis att det nya instegscertifikatet ska underlätta rekryteringen framåt.

Vidare har klubben under 10- och 20-talen fortsatt med årliga auktioner, förutom under covidåren. Några stycken rallysamband per år har genomförts, dessa har genomförts på olika platser i Götaland.

Klubben har även riggat upp en remotestation i klubbhuset.

År 2017 lanserade vi ett klubbdiplom öppet för både sändaramatörer och lyssnaramatörer (se regler på klubbens hemsida www.sk7hw.org).

År 2025 fyllde våra auktioner 50 år varvid vår ursprungliga auktionsutropare Göran f.d. SM7BUR, numera VE3NR kom över från Kanada och deltog i firandet i maj.

I dagsläget ser vårt KV-shack ut som på bilden nedan.

Och nu är det dags att fira klubbens 80-årsjubileum i februari 2026, förhoppningsvis i samma lokaler på Skåres Konditori, som klubben bildades i den 28/2 1945.

Nisse Karlberg, SM7DBD i klubbstugans kortvågsshack.

Grävande i arkiven och vid tangenterna: Nisse Karlberg, SM7DBD. ■